

Otázky Václava Moravce 09.04.2007

Romských ghett přibývá

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/; Ivan GABAL, sociolog; Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

Téma Jiří Čunek a Romové vyvolávalo napětí od začátku vzniku současné vládní koalice. A to především mezi lidovci a zelenými. Předseda lidovců Jiří Čunek nejdřív čelil kritice za to, jak se jako vsetínský starosta vypořádal s přestěhováním Romů z domu určeného k demolici. Následoval spor o vznik koncepce integrace Romů a naposledy se staly předmětem sporu Čunkovy výroky na adresu Romů.

/reportáž/

redaktor

V únoru veřejnost sledovala přetahovanou mezi vicepremiérem Jiřím Čunkem a ministryní Džamilou Stehlíkovou o řešení problémů Romů ve Vsetíně. Ministryně Stehlíková nejprve chtěla, aby vystěhovaní Romové dostali na domy, v nichž teď žijí, dotaci z Čunkova ministerstva. Rozpočtová pravidla to však neumožňují.

Miroslav KALOUSEK, ministr financí /KDU-ČSL/ /natočeno 21. 2. 2007/

Jediné, co jí mohu navrhnout, pokud by si chtěla založit soukromou sbírku, takže ji přispějí ze svého. Rodina Kalouskova by mi to snad prominula.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/ /natočeno 21. 2. 2007/

Díky tedy i panu ministrovi přicházím s jiným návrhem.

redaktor

Tím návrhem byla sbírka. Jiří Čunek její smysl nepopíral. Dával ale najevo, že zásadního výsledku se podle něj sbírkou dosáhnout nedá.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/ /natočeno 21. 2. 2007/

Nikomu nemůže vadit, že někdo tomu druhému ze srdce dá dar a ten druhý ho přijme.

Jiří ČUNEK, místopředseda vlády /KDU-ČSL/ /natočeno 21. 2. 2007/

Jakékoliv sbírky, jakékoliv pomoci od státu ad hock jednotlivým řešením, jsou jenom folklórem, který vůbec neřeší tento problém.

redaktor

Začátkem března přišel vicepremiér a šéf lidovců s nápadem, že začne pracovat na vlastní koncepci integrace Romů. Jaký je cíl koncepce podle Jiřího Čunka? Motivovat lidi v romských komunitách ke změně chování tak, aby pracovali a udržovali své okolí. Reakce ministryně Džamily Stehlíkové a Rady vlády pro záležitost romské komunity přišla okamžitě. Čunek si podle nich přivlastňuje téma, které mu jako ministři pro místní rozvoj nenáleží.

/konec reportáže/

Václav MORAVEC, moderátor

Rada vlády pro romského záležitosti se obrátila na premiéra Mirka Topolánka, požádala ho o schůzku. Podle vládní rady se vicepremiér Jiří Čunek snaží přípravou své vlastní koncepce zakrýt vlastní problémy spojené s

korupční aférou. Čunek tuto interpretaci zásadně odmítá. Dalšími hosty Otázek jsou slibovaní - ministryně bez portfeje České republiky Džamila Stehlíková, vítejte, děkuji, že jste přijela na Velikonoční pondělí.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Pozvání dále pak sociolog Ivan Gabal, i vám přeji hezký dobrý den.

Ivan GABAL, sociolog

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A starosta Břeclavi Dymo Piškula. I vám, pane starosto, hezký dobrý den, vítejte.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Kdybychom měli začít, paní ministryně, když Jiří Čunek tedy pokračuje, jak jsem slyšeli před několika okamžiky, v té koncepci, v tvorbě vlastní koncepce. Vy jste v deníku Právo řekla, že to je zásah do vaší odpovědnosti. Nenapadlo vás, že byste měla, pokud premiér nezjedná pořádek ve vládě a budou se vytvářet dvě koncepce, nenapadlo vás, že byste měla rezignovat, protože Čunek zasahuje do vašich pravomocí?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Já bych to tak nepolarizovala, pane redaktore. Ta problematika romské integrace řeší se meziresortně. Ty systémové nástroje jsou v podstatě vládní nástroje. A tady musíme spolupracovat. A ta spolupráce na úrovni jednotlivých resortů a na úrovni komunikace s panem místopředsedou vlády běží.

Václav MORAVEC, moderátor

A proč jste tedy mluvila v Právu o tom, že zasahuje, že zasahuje do vašich kompetencí. To znamená, už jste se dohodli a není problém v tom, že Jiří Čunek tvoří vlastní koncepci.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta koncepce je jedna. Ta koncepce je jedna. Problém je v tom, že když se bavíme na vládě nebo s panem Čunkem, vlastně dospějeme k dohodě, ty mediální výstupy vypadají tak, že koncepce dvě, ta koncepce je jedna. A hlavním nástrojem této koncepce teď vytvoření agentury, která by realizovala prakticky tu integraci, to začleňování lidí z vyloučených lokalit do pracovního života, aby zvyšovala vzdělanost těchto lidí.

Václav MORAVEC, moderátor

Vznikne tedy zvláštní agentura? Dovedete odhadnout kdy? To by měl být jeden z důsledků té koncepce?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Je to programový prohlášení vlády. Tam je cíl vytvoření této agentury. Ta koncepce je v podstatě hotová a bude prezentována v polovině tohoto roku. Pochopitelně jak ministerstvo práce a sociálních věcí, tak ministerstvo pro místní rozvoj, tak ministerstvo školství a ministerstvo vnitra na této koncepci spolupracují, protože je to komplexní řešení, nikoliv řešení jednotlivých témat.

Václav MORAVEC, moderátor

Když v červnu bude celková koncepce, paní ministryně, a vznikne ona agentura, která je napsána v tom programovém prohlášení vlády, ta agentura by měla vzniknout k začátku příštího roku, nebo kdy očekáváte, že vznikne agentura speciální, která by řešila integraci Romů v těch sociálně vyloučených lokalitách, jak to popsala, popsala firma Ivana Galaba.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta agentura vzniká na několik etap. Nejdůležitější, aby umožnila obcím, úřadům práce, školám a dalším podnikatelům, subjektům čerpat peníze z evropských strukturálních fondů, z dalších dotačních programů tak, abychom nepřišli o možnost získat ty evropské peníze, jedná se o miliardy korun v letech 2007 až 2013 k tomu, abychom řešili problém sociálně vyloučených komunit.

Václav MORAVEC, moderátor

A tudíž pravděpodobně k prvnímu lednu příštího roku vznikne ta agentura?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta agentura vznikne v polovině tohoto roku.

Václav MORAVEC, moderátor

Už v polovině, jestliže v červnu bude předložena koncepce, tak by do září měla vzniknout agentura?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta agentura vzniká při úřadu vlády. Už teď funguje jako iniciační monitorovací centrum. A první etapa rozbíhá se, fungování této agentury v polovině tohoto roku.

Václav MORAVEC, moderátor

Když jsem četl o panu starostovi Břeclavi, například v Mladé frontě DNES, tak referuje Mladá fronta, že vystěhováváte neplatiče, především z řad Romů a že se zlobíte, že ve vrcholné politice se opomíjí téma integrace na té centrální úrovni. Co si, pane starosto, slibujete vy od vzniku té agentury, jak to tady popsala paní ministryně, a od té nové koncepce, která bude představena v červnu?

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Tak já si od toho slibuji hlavně to, že se tím začnou opravdu patřičná místa, tou problematikou zabývat, protože si myslím, že od roku 1990 se ta situace neustále zhoršuje a dostává se do mezní situace. Koneckonců to najdeme i ve zprávě pana Galaba, který tam konstatuje, že ta koncentrace se rozrůstá, že ta situace je neustále horší a horší. A bylo tu i spousta politiků, kteří slibovali, že se tím problémem zabývat budou, ale prostě nikdo se tím nezabývá.

Václav MORAVEC, moderátor

Nicméně ale, pane starosto, existuje, pokud se nemýlím, koncepce, bylo přijato už několik koncepcí, takže, že by se tím politici nezabývali na centrální úrovni, to asi není pravdivý argument.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Já si myslím, že je to hodně pravdivý argument. A podle mého názoru, kdyby nebylo pana ministra Čunka, který, a teď já nechci hodnotit, jestli šťastným nebo nešťastným způsobem do té politiky vkročil, ale tato společnost mu podle mě zůstane vděčná za jednu věc, to bezesporu, že dokázal vůbec dostat na světlo ten romský problém, protože ...

Václav MORAVEC, moderátor

Vám se ale říká breclavský Čunek, to znamená, i proto ho chválíte.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Dívejte se, já, mně se neříká břeclovský Čunek, určitě ne v Břeclavi, možná tady u vás v Praze. Navíc ani nemáme stejnou politickou příslušnost s panem Čunkem. Nikdy jsme spolu nemluvili ...

Václav MORAVEC, moderátor

To se neříká v Praze, to jsem četl v brněnské příloze nebo v jihomoravské příloze Mladé fronty DNES. Takže, byť nejsem rozený Pražák, tak abyste mě ...

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Jasně, to jako titulěk musí znít. Takže prostě takový titulěk je velmi pěkný a potom se ten článek možná líp čte, ale podle mého názoru určitě je dobře, že se ten romský problém dostal vůbec jako na povrch, protože já už v roce 2002 jsem oslovil jako přednosta okresního úřadu tehdejšího pana ministra, ministerského předsedu pana Grosse s tím požadavkem, abychom se tím začali zabývat. Ta odezva prakticky žádná nebyla a ten praktický výstup do těch obcí je nulový. Do dnešního dne je nulový.

Václav MORAVEC, moderátor

A může k tomu přispět ta agentura, jak o tom mluvila Džamila Stehlíková, což bude zásadní krok po předložení koncepce v červnu?

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Víte, záleží, kdo tu agenturu povede a jakým způsobem se na to bude dívat. Pokud využije té analýzy, kterou zpracoval pan Gabal, a jsou tam nějaké návrhy, strategické záměry na řešení a prosadí-li paní ministryně to, že tato agentura bude mít dostatek finančních prostředků, protože bez dostatečných finančních prostředků ta agentura bude opravdu naprosto bezzubá, tak potom má jakousi šanci. Bude-li to, má-li to být ovšem znovu jenom jakási proklamace, že uděláme nějakou agenturu, abychom řekli, že někam postoupíme a nebude to mít opravdu jakési systémové a finanční zázemí, tak si myslím, že budeme neustále v horších a horších problémech. A myslím si, že ta naše společnost začíná být velmi netrpělivá, nespokojená s tím, že se s tímto problémem nic neděje. A myslím si, že lidem dochází trpělivost a dostáváme se opravdu do mezních situací, které nejsou zdravé pro tuto společnost. Potom jsou tady prostě prostory pro různé extremistické skupiny, které této laxní, tomuto laxnímu přístupu využívají. Máme tady národní odpor a různé věci, které prostě si uvědomují, že prostě naše společnost demokratická s tímto problémem jakýmsi způsobem se aktivně nevypořádává a potom proto, a my tady vytváříme místo pro ten extremismus vlastní nečinností. A to je to, co mě trápí.

Václav MORAVEC, moderátor

A teď by na tato slova mohl navázat Ivan Gabal. Už jsem z té vaší studie loni v říjnu několikrát citoval v Otázkách, byť ta studie byla zpracována k srpnu loňského roku, Ivane Gabale, z té analýzy sociálně vyloučených lokalit vyplývá, že chudinských lokalit v České republice v té uplynulé dekádě přibýlo, je z toho možné vyvodit, že pokud ten problém se nebude dál řešit, že může přibýt dalších, nebo těch tři sta je už strop?

Ivan GABAL, sociolog

Já myslím, že ten pohled přes vývoj nebo dynamiku je docela důležitý. Osmdesát procent těch lokalit vzniklo v posledních deseti letech. To znamená, my jsme svědky jakéhosi pohybu směrem dolů a hlavní aktivitou, a tady já bych trochu zmírnil asi tvrzení, které říkal pan starosta, centrálních státních orgánů, /nesrozumitelné/ ten pohyb brzdit nebo tlumit ty nejhorší sociální dopady na devastaci těch lidí, ale to, že máme v současné době zhruba těch asi tři sta dvacet lokalit, v nichž je šedesát až osmdesát tisíc lidí, kteří jsou naprosto mimo pracovní trh, mimo sociální strukturu a de facto jakoby se vyvíjí směrem, který je těžko sluchitelný jaksi s tím, jak se pohybuje většina české společnosti, vede k tomu, že si myslím, že jsme v bodě obratu.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, že nemůže se zvětšovat počet těch ...

Ivan GABAL, sociolog

My jsme to dosud brzdili. Brzdit se nám nedaří, ta situace se dál zhoršuje. A my buď dosáhneme obratu v nejbližších, podle mého názoru, horizontu působnosti této vlády. A ten vývoj jeho řešení může zabrat, já nevím, tři dekády další. Spojené státy začaly v šedesátých letech, dneska mají výsledky a zdaleka nejsou u konce. A nebo se ta situace začne prudce zhoršovat, protože máme dnes generaci mladých kluků a holek, kteří v životě neviděli někoho pracovat. To znamená, vyrůstají v podmínkách sociálního vyloučení jako ve stabilních sociálně-ekonomických podmínkách.

Václav MORAVEC, moderátor

Tedy já jenom, abych si to upřesnil, vy jste totiž použil bod obratu. Tedy bod zlomu je asi přesnější. Že buď se to ještě víc prohloubí a z tří set sociálně vyloučených lokalit může vzniknout dvojnásobek.

Ivan GABAL, sociolog

Já si myslím, že jich tam nebude o moc více, ale myslím si, abych tak řekl, ta povaha těch problémů, které začnou generovat, začne být velmi obtížná, abych tak řekl, pro celek společnosti. Pro resorty od, abych tak řekl, nákladů zdravotních, sociálních, bezpečnostních a dalších.

Václav MORAVEC, moderátor

Což je to, před čím také varuje Dymo Piškula.

Ivan GABAL, sociolog

Já si osobně myslím, že není možné předpokládat, že si ty lokality a jejich obyvatelé pomohou samy, to je první předpoklad. Ale za druhé, jestliže nebudeme vědět, co máme dělat a devadesát procent obcí dneska prostě neví, co má dělat, tak se nehme dopředu. A teďko v té situaci my v zásadě máme představu o tom, kolik těch lokalit je, kolik je to lidí a jak vypadají školy, máme finanční zdroje, které se k nám blíží, což znamená evropský sociální fond a další. A v zásadě se dostáváme do fáze, kdy máme i určité kapacity neziskového sektoru, ve školním sektoru a dalších a chybí, abych tak řekl, určitý integrální tah, ať už bude mít charakter agentury nebo kohokoliv jiného, který by nastartoval ten proces změny, zdůrazňuju slovo změna, a v této změně budou důležité dva body. Za prvé, nikdo kromě obcí to nemůže řešit, protože ty lokality jsou v zásadě v kompetenci obcí. A pokud ty obce se nerozhodnou, že půjdou cestou, řekněme, vývoje přes dvě, tři volební období, neodhlasují si to, nepřijmou tu odbornou podporu z té agentury a nezačnou fungovat směrem k těm mechanismům, které ty rodiny postupně začnou z těch lokalit vyvádět jednu po druhé, tak podle mého názoru bez obcí to nepůjde. Za druhé, platí ale, že na centrální úrovni nemůže být nebo probíhat ten typ kompetenčního sporu, kterého jsme svědky.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená mezi Čunkem a Stehlíkovou, když to řeknu ...

Ivan GABAL, sociolog

Například. Ano, myslím si, že je to možná problém pro premiéra nebo nechci zasahovat do kompetencí, ale jestliže se, abych tak řekl, centrální úřady začnou, dosud ten problém byl v tom, že něco dělalo školství, něco dělalo ministerstvo práce a sociálních věcí, a dost dělaly, něco ministerstvo vnitra. A absolutně vzájemně tam nefungovala jakoby nějaká snaha té změny dosáhnout. Teď je to na úrovni, jestliže budeme chtít od obcí, aby začaly vynakládat evropské peníze na řešení a budou muset starostové přesvědčit, abych tak řekl, své obyvatele, že to půjde směrem, abych tak řekl, k řešení sociálně vyloučené komunity a ne, já nevím, k výstavbě sportovní haly nebo modernizaci toho či onoho, tam ta soutěž bude jasná. Tak podle mého názoru v této chvíli musí přijít vláda s jasným institucionálním a politickým programem a říct, budeme dělat za prvé, za druhé, za třetí, v tomto časovém horizontu.

Václav MORAVEC, moderátor

A z toho, co říkala Džamila Stehlíková k oné agentuře, je to krok správným směrem z vašeho pohledu, jak to zůřadovat, nečesky, nehezky řečeno.

Ivan GABAL, sociolog

Já si myslím, že to krok správným směrem je. Jestliže bude až v druhé polovině roku, bude pozdě. Protože máme zpožděné přípravy všech základních programů, kterých se to dotkne z hlediska čerpání evropských peněz. Zastupitelstva jsou na počátku svých volebních mandátů. To znamená, mají předpoklady k tomu, a já si nemyslím, že se dohodne všech těch sto sedmdesát zastupitelstev, že do toho chtějí. Ten vývoj půjde tak, že se rozhodne pět, šest, sedm obcí, odhlasují si to, připraví si ty plány a začnou to dělat. A tam jim musí začít vláda přes tu agenturu asistovat odborně, finálně a vším dalším. V současné době tedy potřebujeme dosáhnout konsensu na úrovni vlády, potřebujeme zrychlit přípravu čerpání strukturálních programů a potřebujeme dát jasnou výzvu směrem k zastupitelstvům, že ještě v tomto volebním období můžou začít připravovat koncepci řešení jejich jedné, dvou či tří lokalit.

Václav MORAVEC, moderátor

Kdybyste byl tedy premiérem, tak byste tlačil Džamilu Stehlíkovou k tomu, aby ta koncepce, jestliže už je téměř napsaná, byla zveřejněná dřív než v červnu, aby agentura vznikla, pokud možno květen, červen.

Ivan GABAL, sociolog

Já si myslím, že jsme, abych tak řekl, už ve fázi, kdy stojíme připraveni na bitvu a nemáme bitevní plán. To, co je potřeba udělat, je ad hock advance team, kterež prostě připraví implementační strategii, včetně institucí, odpovědností alokovaných peněz a rozjede to.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, jste ministryní bodu zlomu, jak to nazval v metafoře Ivan Gabal, může se ta práce uspíšit, protože je už pět minut po dvanácté?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta práce je v podstatě zakončená. Ta koncepce agentury existuje. Já bych chtěla upřesnit ten způsob fungování. Je zapotřebí dohodnout meziresortně, který resort, jaký úsek práce převezme za svůj, protože to úzce navazuje právě na čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů, především z evropského sociálního fondu a fondu pro regionální rozvoj.

Václav MORAVEC, moderátor

Kdo by za to měl být zodpovědný, protože tak, jak jsem poslouchal Ivana Gabala a teď, jak poslouchám vás, tak mám obavy v té české politice, zda z toho zase nebude kompetenční spor, to znamená, dojde tady k přetahované na té centrální úrovni. Pod koho, podle vašich představ, by ta agentura měla spadat a kdo by měl mít rozhodující slovo?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Rozhodující slovo měl by mít úřad vlády, respektive Rada vlády pro záležitosti romské komunity, což je v mé gesci a má úloha. Musíme si uvědomit, především koordinační, monitorovací a iniciační. Takže v podstatě ta lokomotiva je před spuštěním. Ovšem nemůžete rozjet tu lokomotivu, pokud nebude přesně dáno, jakým způsobem budou čerpány ty prostředky, protože řídicí orgány, je to především ministerstvo práce a sociálních věcí, s kterým intenzivně vyjednáváme a je tam shoda. A ministerstvo pro místní rozvoj, s kterým jednání běží taky. Lze přijít na vládu s koncepcí, která v podstatě už veškerou tu spolupráci řeší. Teď musím ještě zmínit ministerstvo školství, které má významný faktor, takže ...

Václav MORAVEC, moderátor

Proč budete čekat do června?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Protože, než přijdeme s tou koncepcí, musí být dosažena ta dohoda, která v podstatě ...

Václav MORAVEC, moderátor

Ta zatím není?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Ta dohoda je, ale my musíme udělat plán, který přesně krok po kroku určuje, jakým způsobem, dejme tomu, do toho procesu vstoupí nevládní organizace, který budou poskytovat obcím technickou podporu. Je velice důležitý vtáhnout do toho procesu obce. Je důležitý získat i veřejný mínění, bohužel nejedná se o kompetenční spor, jedná se o trochu i polarizaci společnosti, kdy v podstatě to romský téma nějakým způsobem neobráťí nekomunikované naven, my potřebujeme dosáhnout spíše smíru a spíše snahy tento problém řešit věcně, odborně a pan starosta určitě potvrdí, že pokud nemá v obci podporu veřejného mínění, že takto budeme tento problém řešit, je velice obtížně prosazovat tu politickou vůli, veřejný mínění je silný pán. A politik musí umět s tím pracovat. Takže proto je zapotřebí udělat několik přípravných kroků, které spustí tu celou mašinérii. Ono čerpání těch evropských peněz začíná až v září tohoto roku, takže lépe připravit plán, který zafunguje, než přijít s jednotlivými dílčími kroky, a to je hlavní ...

Václav MORAVEC, moderátor

A do konce léta by měla být ta agentura.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Do poloviny roku.

Václav MORAVEC, moderátor

Do poloviny roku by ta agentura sama měla být ustavena společně s tou koncepcí. Které odpovědi z pohledu starosty, který musí řešit, a Ivan Gabal to řekl zcela jasně, že toho musejí být vtaženy obce, které odpovědi zatím, pane starosto, postrádáte z toho vašeho břeclovského případu v souvislosti s agenturou a na co byste očekával odpověď od Džamily Stehlíkové?

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Tak já si hlavně myslím, narozdíl od paní ministryně, že my jsme možná po té technické stránce připraveni. Ale myslím si, že tu chybí několik základních bodů, které svědčí o tom, že připraveni nejsme prakticky vůbec. Podle mě to veřejné mínění, vysvětlit lidem, jakým způsobem chceme tento problém řešit. Ti lidé o tom informování nejsou. Tato celospolečenská diskuse neproběhla a ani nevím, že by byla nějakým způsobem nastartována. K věcem pana Gabala bych řekl jednu věc. Já si myslím, že jsme opravdu v bodu zlomu. Myslím si, že ta zpráva, kterou napsal pan Gabal, je velmi kvalitní, nicméně si myslím, že tam některé věci chybí v těch návrzích, v těch navržených strategických změnách.

Václav MORAVEC, moderátor

Které máte třeba na mysli, abyste byl konkrétní.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Myslím si, hned se k tomu dostanu. Jedna věc, která je pro mě důležitá, která tam chybí, je, proč si myslím, že to může být horší. Může to být horší, protože hlavně si myslím, že ten problém se zhoršuje výrazněji více na Moravě, v současné době díky migraci slovenských Romů. Dneska je obrovský rozdíl mezi sociálními dávkama na Slovensku a na Moravě. A prostě dneska není pro romské občany nic lehčího než prostě jít na přilepšenou na Moravu. A to je prostě migrace, která nám začíná dělat obrovské problémy.

Václav MORAVEC, moderátor

Máte nějaké statistiky nebo číslo, pokud byste to měl uvést na příkladu Břeclavi.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Takové statistiky se ani nesmějí vést, protože ve statistikách se ...

Václav MORAVEC, moderátor

Odhady tedy.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Žádný odhad není. Ale ...

Václav MORAVEC, moderátor

Tak, jak můžete vědět, že ten jev existuje, když tady popisujete, že ...

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Já vám řeknu podle čeho, protože například s určitou trestnou činností, kterou zachycuje městská státní policie víme, že prostě se tam pohybují Romové, kteří tam nepatří, že jsou to slovenští Romové. Pokud bych odhadl Břeclav, je to ve stovkách, ten, ta trestní činnost probíhá třeba, probíhá jenom třeba přes noc. Takže si myslím, že ta migrace prostě začíná být velkým problémem, protože ten rozdíl v tom sociálním přístupu na Slovensku a v České republice je značný. Druhá, když to může být lepší. Jedině v tom případě, že opravdu ty centrální orgány to začnou řešit. Tady bych trochu vytknul panu Gabalovi v té jeho zprávě jednu věc, že napsal v té zprávě, že centrální orgány se ten problém snaží řešit, zatímco komunální politici se snaží přežít čtyři roky nějakým způsobem ten problém odsunout, zakonzervovat, protože nechcú to řešit. Já si myslím, že je to přesně naopak, že veškerá ta odpovědnost za ty problémy leží na komunálních politicích a prostě za pět let mého fungování starostování Břeclavi a čtyři roky přednostování okresního úřadu centrální orgány neměly potřebu se mnou jakýkoliv problém v tomto duchu vůbec konzultovat, vést tu diskusi, ta nebyla. A třetí pilíř, kdy to může být úspěšné, je, jestliže se změni zákony v naší zemi. Protože, i kdyby se, já bych si přál, aby pan Gabal měl pravdu a přál bych si, aby to bylo rychlejší než tři dekády, ale myslím si, že přihlásí-li se například tři až pět měst do toho programu, musíme počítat taky, že tu bude určitá skupina Romů, kteří prostě nebudou chtít měnit svůj způsob života, protože tak, jak už bylo řečeno a platí to a řekl to pan Gabal, prostě ty sociální dávky jsou pro ně výhodnější než pracovat. To znamená změna sociálních dávek. Evropští demokraté dneska pracují na tom, aby tady bylo jakési fondové vyplácení sociálních dávek, příspěvků na děti, aby byly splněny jakési kritéria, kdy rodina, kterákoliv rodina dostane jakési finance. Dneska je jednorázový rodičovský příspěvek sedm tisíc korun a dál přídatky na děti, které by měly být rozděleny a například po dokončení základního středoškolského vzdělání teprve vypláceny. Protože, jestliže nastavíme ten agenturní program jakýsi pozitivní diskriminace, musíme to lidem umět velmi pečlivě vysvětlit, protože musíme říct, ano, že prostě budeme zvýhodňovat určitou skupinu lidí, ale ta, která nebude chtít, budeme muset umět najít i nástroje, jakým způsobem si s nima poradit. Dneska to nemáme. Já vám řeknu jeden příklad. Například my dneska máme byty čtvrté kategorie, které, si myslím, že jsou celkem nešťastně zařazeny mezi těch tři sta míst, o kterých jste myslel, protože je to budova, kterou, například pro azylový dům by to občané využili a byli by za to rádi. A máme tam rodinu, která prostě ani v tom, ani v těch bytech čtvrté kategorie, přestože získává jakési finanční prostředky, neplatí nájemné. Přitom už vybydleli jeden dům, tento dům nám úspěšně devastují dále a už tam mají dluh sto čtyřicet, sto padesát tisíc korun. A teď stojíme před problémem. Buď teda skončí na ulici. A já si myslím, že naše společnost není připravena na to, ještě tyto občany poslat na ulici, protože ani tam ten problém nekončí. Oni se nestarají o výchovu svých dětí a myslím si, že tohle je třeba skupina, která bude velmi těžko vtažená do života.

Václav MORAVEC, moderátor

Teď k těm námitkám, které tady zazněly. Co Ivan Gabal nezmínil v té zprávě a zmínil to tady pan starosta.

Ivan GABAL, sociolog

Je zase dobré vidět, proč musí stát v tom hrát určitou roli, protože samozřejmě starosta vidí jako dominantně problémy své obce. Ve srovnání s tím, co je v severních Čechách a na severní Moravě, Břeclav, oáza klidu musím říct. I když nabírá určitou migraci. A platí k tomu, že tak, jak my budeme tu situaci řešit, tak ta migrace k nám bude mířit. To bude součást té hry, ale to, co je pro mě důležité. My prostě máme nejvíc těch lokalit ve strukturálně zaostalých regionech a jestliže budeme tu strukturální pomoc Evropské unie koncentrovat na ty strukturálně zaostalé regiony, pak si myslím, že v kontextu té věci musíme začít intrikantně adresovat i problém sociálního vyloučení. Platí ale, že jestliže se nerozhodne Ostrava a rozhodne se Břeclav, tak prioritní podporu by

měla dostat Břeclav, jestliže dá politický mandát a přijme tu koncepci a začne to odpovědně řešit, přestože například situace v Ostravě nebo Frýdku-Místku je neskonale horší ve srovnání s tím, co má pan starosta. Druhá, my máme problém se školstvím nejenom vzhledem k romským klukům a holkám, my máme z hlediska OECD nejhorší školství, pokud jde o neprostupnost pro děti s horším sociálním a vzdělanostním původem. To znamená, na Romech jakoby se kontrastuje obecný problém, že máme základní školství, které diskriminuje špatný sociální původ. To znamená, my potřebujeme nastartovat prudší školskou reformu a v tom, dobrá, dostanou romský kluci a holky specifickou podporu za hlediska jazyka, přípravy na vstup do školy, romské asistenty, já nevím, co všechno, zatím to je zhruba asi ve dvou třetinách škol. A ty školy o sobě ještě ani dohromady nevědí. Jestliže říkám, že to, co potřebujeme, je štáb do bitvy, tak prostě musí se ministr školství nebo ministryně školství rozhodnout, svolat seminář prostě ředitelů příslušných škol na čtyři dni, dobře, ať si tam pozvou Brita nebo Američana, nebo si to řeší sami, a je spousta neziskových organizací, které to umí. A sdílet to know how. My, když jsme prvně s panem starostou o tom mluvili, tak on prostě nevěděl řadu základních legislativních věcí, které jsou možné, jako například odebírat dávky na děti, které nechodí do školy. Nebo dodnes neví, že je možné samozřejmě identifikovat etnickou příslušnost dětí nebo rodin a že je to radou Evropy garantovány, jestliže to slouží k posilování ...

Václav MORAVEC, moderátor

To by jim měly v tom pomoci centrální úřady.

Ivan GABAL, sociolog

Přesně tak, ano, od toho je taky ta agentura. Nikdo nemůže chtít, aby pan starosta znal všechny detaily a nuance. Ta odborná agentura by tam měla být, od něj se chce politická vůle něco dělat.

Václav MORAVEC, moderátor

Bude to, poslední otázka této části na ministryni Džamilu Stehlíkovou, z těch kroků, které tady popsal Ivan Gabal, budou v té koncepci obsaženy?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/

Bezesporu, ta agentura má za úkol ušít obci, která má zájem o řešení problematiky integrace Romů a lidí ze sociálně vyloučených lokalit, ušít na míru projekt komplexní, který bude zahrnovat jak specifický řešení vzdělanosti, to znamená, začne pomoci asistentů pedagoga, přípravných tříd, ty instituce už tady jsou, ty nástroje fungují. Nový školský zákon odstranil zvláštní školy. Nicméně přetrvává segregace trošku romských žáků ve speciálních školách. Je na obci, jestli vezme za svůj tento cíl. Další věc, agentura pomůže v konkrétní obci řešit problémy zaměstnanosti. Protože i v těch strukturálně slabých regionech, stále jsou nízkokvalifikované místa, přichází tam nový investice a noví investoři často usilují o to zaměstnávat cizince. Nicméně ta rekvalifikace Romů musí probíhat cíleně, to znamená na místa, která jsou v regionu nebo konkrétně v obci tak, aby ten člověk se v té práci udržel, aby byl podporován. Stát to přijde daleko levněji, když ten člověk se v tom místě se udrží, než platit podporu v nezaměstnanosti nebo udržovat ho mnoho let na sociálních dávkách. No, a třetí pilíř, ten je bydlení. A tady každá obec má velice široký repertoár nástrojů, protože zákon o obcích neupravuje jednoznačně, jak to má řešit, a v tom ta agentura může pomoci. Každá obec má jinej bytový fond. Každá obec má jiné složení těch obyvatel. Jakým způsobem tam řešit problém, aby nevznikala nová ghetta a nebo ta ghetta, která jsou, aby postupně zvyšovala svoji úroveň, aby nepropadala do situace, kde toto ghetto ztěžuje život v celé obci.

Václav MORAVEC, moderátor

Já děkuji Džamile Stehlíkové, děkuji vám všem třem, že jste přijali mé pozvání a byli hosty Otázek na Velikonoční pondělí a je-li problém i ve veřejném mínění, tak myslím, že nebude nic zajímavějšího, než když se někdy v dohledné době sejdeme ve speciálu věnovanému jenom této problematice. Děkuji Ivanu ...

Ivan GABAL, sociolog

Já ještě drobnost k tomu veřejnému mínění. Protože se tady předtím debatoval výrok pana místopředsedy vlády, když se na tuhle tu drobnost podíváte, kolik lidí, abych tak řekl, se zaměstnalo tím, že řeší politiku výroků mezi sebou, aniž by tu energii věnovali řešení toho mediotorního problému, který se týká. A když si spočtete, kolik ty lidi berou peněz, tak vidíte taky určitý segment toho problému, proč se nedaří s některými věcmi hnout, protože se politika hodně baví sama o sobě.

Václav MORAVEC, moderátor

Děkuji Ivanu Gabalovi ...

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Jenom bych to podpořil, protože to opravdu je přesně to. My se tady bavíme o tom, co bylo řečeno a nebavíme se o těch příčinách, a to je naprosto fatální. A myslím si, že někdy děláme opravdu i hon, naprostý hon na toho, kdo, co řekl, spíš nemáme sílu se zamyslet, proč to vůbec, proč to vzniklo.

Václav MORAVEC, moderátor

To jsme teď dělali v těch pětadvaceti minutách a budu rád, pokud nějaký speciál uskutečníme a pokud by budete hosty. Džamila Stehlíková, ministryně bez portfeje, děkuji, sociolog Ivan Gabal, také vám děkuji a děkuji i breclavskému starostovi Dymo Piškulovi, děkuji.

Dymo PIŠKULA, starosta Břeclavi /SNK ED/

Děkuji.